

Norske gullmedaljer? Det skyldes geografien. Og velstanden. Og kulturen. | Kacper Szulecki

Om jeg skal være litt ondsinnet, kunne jeg sagt: Godt gjort, Norge! Dere klarte å slå to polske landsbyer og en halv tysk delstat i en disiplin dere har funnet opp selv.

KRONIKK

FOTO: Terje Pedersen / NTB scapix
Robert Johansson Johann André Forfang, Andreas Sjømen og Daniel André Tande etter seieren i hopp lagkonkurranse i Pyeongchang.

Av: **Kacper Szulecki**
Postdoktor, Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo

Publisert: 23.feb.2018 17:45
Oppdatert: 23.feb.2018 12:37

Hvorfor er nordmenn så forbannet dyktige i vinter-OL? Vi kan kalle det essensen av den norske identiteten, men vi kan også lete etter forklaringer som er mye mer objektive. **Men før du tar av på en bølge av gullmedaljeadrenalin, bør du minne deg selv om at vintersport er en lek for eliten.**

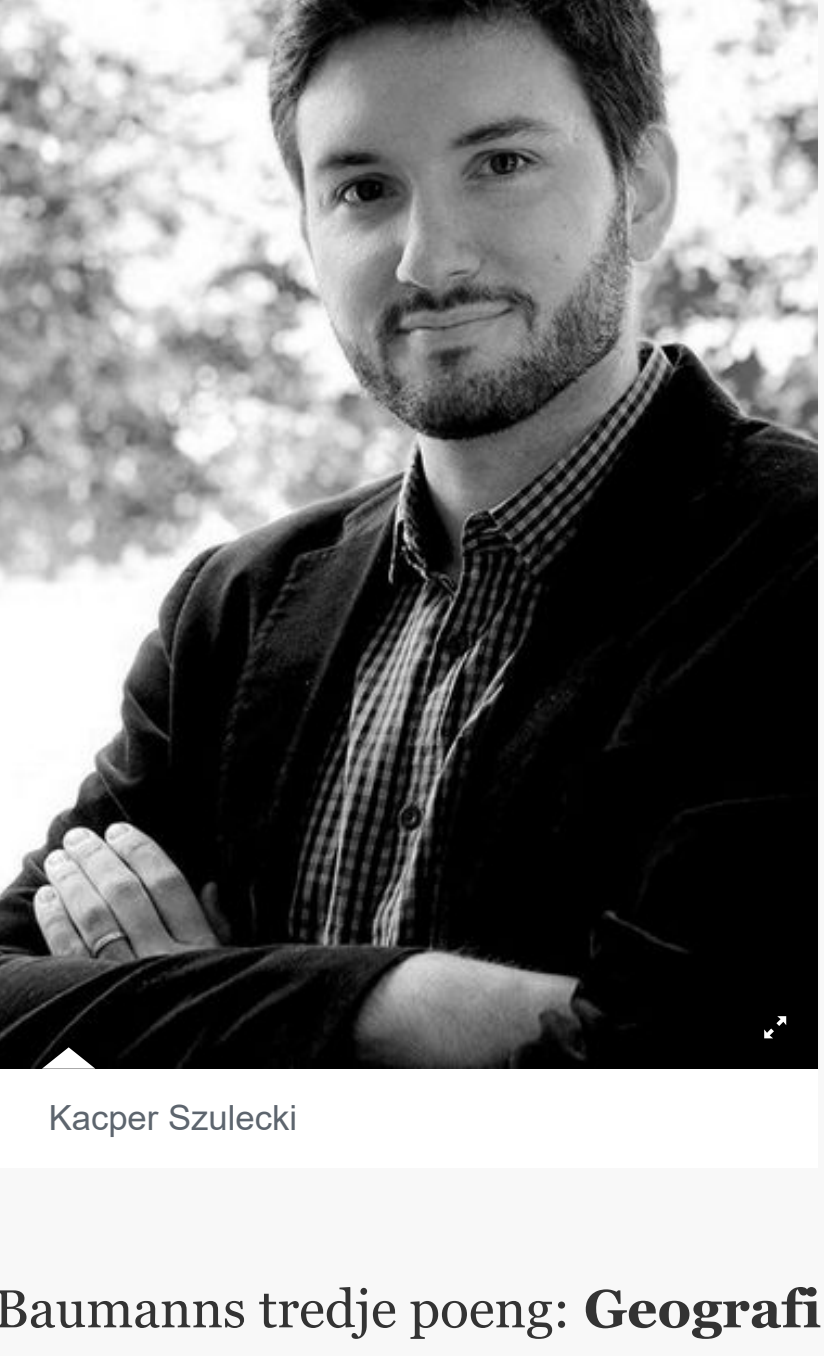
Hva er nordmenn egentlig best til?

Jeg må begynne med å bukke dypt for den norske vintersportsinnsatsen. Det sier jeg ikke sarkastisk, for det nordmenn får til i vinter-OL er absolutt fabelaktig – selv om det etter hvert også begynner å bli litt kjedelig.

• Les også:

Når skal vi ta gull på hjemmebane? | Lasse Heimdal

Det som er litt morsomt å legge merke til, om du ikke er så veldig opptatt av vintersport (som betyr at du tilhører omtrent 80 % av menneskeheten), er hvor omfattende den skiklappende vintersportsimperialismen er. **Norge er best, ja. Men hvorfor? Og hva er de egentlig best til?**

Kacper Szulecki

Michael Baumann forsøker å forklare hva som driver den norske OL-innsatsen [i en artikkel for The Ringer](#). Han påpeker tre ting:

- **Velstand**, man trenger utstyr og trenere og massevis av infrastruktur for å bli en idrettsnasjon. Men denne velstanden må være jevnt fordelt, slik at mange mennesker får nytte av den og har tid til å drive med idrett.
- **Små sosiale forskjeller** er dermed den andre faktoren.
- For det tredje må man vektlegge de **disiplinene** som gir mange medaljer samlet sett.

Jeg kan tenke meg å legge til to elementer som logisk sett knytter an til

Baumanns tredje poeng: **Geografi (inkludert klima) og idrettsutøvernes status.**

Det er litt rart at når nordmenn sier «OL», mener de faktisk «vinter-OL». Hver gang det er et større vintersportsarrangement, for eksempel forrige ski-VM eller OL, går nordmenn i medaljerus, og mediene overskylles av en bølge innslag om at Norge nå er den største idrettsnasjonen i verden.

Kun få land som konkurrerer

Nå er jo Norge riktignok en av de største, men la oss ikke glemme hvilke idrettsgrener vi snakker om. Jeg leter nøye, men jeg ser for eksempel ikke noe norsk lag på listen til årets fotball-VM.

I motsetning til de virkelige olympiske leker er ikke vinterlekene et globalt arrangement. Det er en konkurranse som i hovedsak gjelder nasjoner i nord (pluss noen rike OECD-land), de som faktisk har vinter. **I hver disiplin er det kun en liten gruppe land som konkurrerer. Men det er ikke bare det. I disse landene er det vanligvis bare én eneste region som yngler vintersportsutøvere og viser interesse for dem.**

Når nordmenn blir så oppildnet av å slå for eksempel Tyskland i medaljekampen, sier de: «tenk for en liten nasjon vi er, bare fem millioner mennesker, og så er vi bedre enn 80 millioner tyskere».

Ja vel. Men det er bare helt sør i Bayern, Schwarzwald og noen tidligere østtyske vintersportssteder hvor det blir praktisert noen form for skiløping. Samlet sett har nok disse områdene omtrent like stor befolkning som Norge.

«Godt gjort, Norge»

Enda sterkere er det at Tsjekkia nettopp har tatt gullmedalje i utfor, når det bare i Oslo er bedre utbygde utforanlegg enn ved de beste skistedene i Tsjekkia. I hopp har Norge for andre år på rad i hovedsak konkurrert mot Polen.

Polske skihoppere kommer fra bare to steder. Om du teller med alle innbyggerne, har disse stedene en befolkning på rundt 100.000 personer, når man tar med alle naboområdene. Gruppen er så liten at bokstavelig talt alle er i slekt. Jeg tuller ikke: Kona til [Piotr Zyla](#) er kusinen til [Adam Majysz](#).

Om jeg skal være litt ondsinnet, kunne jeg sagt: Godt gjort, Norge. Dere klarte å slå to polske landsbyer og en halv tysk delstat i en disiplin dere har funnet opp selv (men bare sammenlagt, ikke individuelt).

Selvfølgelig er det bemerkelsesverdig hva de norske vintersportsutøverne får til (og det på tross av at så mange av dem sliter med astma!), og det er tydelig at alle driver med idrett i Norge, noe som er fantastisk for folkehelsen og bra for hjernen også.

Andre land favoriserer utdanning

Her kommer det andre poenget folk ofte glemmer: Det er en stor forskjell på universell amatøridrett og profesjonelle olympiske idrettsutøvere. Igen er velstand trolig en faktor, men det er så absolutt også et spørsmål om kultur.

På et eller annet punkt må barn bestemme seg for om de skal fortsette å trene to ganger i uken etter skoletid eller gjøre det daglig og tilpasse utdannelsen etter idretten. **I de fleste land, særlig i fattigere land, sorterer idrett under fritid og hobby, og dermed vil en slik beslutning sannsynligvis favorisere utdanning.** Det er et sikrere valg. Det fikk i hvert fall jeg høre.

På grunn av den ekstremt høye statusen til toppidrettsutøverne i Norge – som nasjonale helter – og trykkghten som ligger i velferdssystemet (du vil du klare deg greit økonomisk uansett hva du bedriver i livet), er det mye lettere for mange lovende ungdommer å satse på idretten.

Det gir Norge en enorm fordel. Det er kanskje grunnen til at Norge oppdager 90 % av sine største talenter. Mange andre nasjoner er ikke engang i nærheten av dette tallet. Igen velstand, altså, andre også en særlig kultur.

Men når alt kommer til alt: Gratulerer Norge! Med en klype salt.

Oversatt av Inger Sverreson Holmes

• **Følg og delta i debattene hos Aftenposten meninger på Facebook og Twitter**

Fikk du med deg disse sakene?

Anbefalte saker fra debattredaksjonen:

Kvinner med død barn i magen får ordne opp selv

Oleic Thommessen har valgt uvitenhet som overlevelsesstrategi. Det er ingen oppskrift på ansvar.

Hadde jeg dødd av undervekt, hadde det hverken vært helsevesenets eller min mors feil
Les Linnéa Myhrnes innlegg

Med mastergrad får man jobb

Tegnehanne: Hvordan bli en god pasient?

Liv Hokholt: «Overvekt? Overvekt!»

Fra arkivet: Vi som går fort på ski
Jeg er en middelaldrende mann (47) som går fort på langrennsski. Det gjør at jeg regelmessig utsettes for hets og negative karakteristikk i mediene.

På tide å avskaffe 400 år med arroganse
Examen philosophicum har utspilt sin rolle.

DEBATT + IDRETT + OL + VINTERSPORT +

annonse

39 kommentarer

Velkommen til debatt! Vi er glade for dine bidrag, men vær vennlig og bruk fullt navn. Innlegg blir lapende moderert. Les mer [her](#).

Si din mening, Torgeir Omal

PUBLISER KOMMENTAR

POPULÆRE

Morten Sæther

for 7 dager siden

Dette var en særdeles tynn analyse med mange faktafeil. Jeg konstaterer at nåløyet for å få en kronikk på trykk i Aftenposten ikke er spesielt trangt!

Svar 31 Anbefaler

Olav Eilifsen

svarte Morten Sæther for 7 dager siden

Mange faktafeil? Da burde du i alle fall kunne påpeke en 5-6 stykker. Ser ikke at du har påpekt noe som helst bortsett fra at du er litt sur...

Svar 24 Anbefaler

SE 7 FLERE SVAR

Tormod Guldvog

for 7 dager siden

Gjesp.

Svar 18 Anbefaler

SE 27 FLERE KOMMENTARER

LES OGSÅ

Sy grafer som forklarer karakterforskjeller mellom elever med ulik innvandrerbakgrunn

Danmark vil rive boliger og styve hvor folk bor for å bli kvitt «gettoer»

En av fem jurister har opplevd seksuell trakassering

Depresjon spiser tankene dine. Men det finnes en vei ut | Jonas Baghestan (19)

Byråd fikk ulovlig tilgang til sensitive personopplysninger for å svare på kritikk i mediene

Monica Øien (47) testet «alle» dietter. Så endret hun kurs. – Det har gitt meg en enorm frihetsfølelse.

Hva er dette?

TIL FORSIDEN

TIL TOPPEN

TIPS TELEFON 02286	TIPS PÅ E-POST
VARSLE TJENESTEN SECUREDROP	DEBATTINNLEGG PÅ E-POST
SENTRALBORD 22 86 30 00	ANNONSER 2286 3010
KUNDESERVICE 2189 6040	VIS AKERSGATA 55 I KÅRT

ADRESSE
Akersgate 55, 0180 OSLO

SJEFREDAKTOR OG ADMINISTRERENDE DIREKTØR Espen Egil Hansen	POLITISK REDAKTØR Tine Ellertsen
NYHETSREDAKTØR Tone Tveøy Strøm-Quundersen	KULTURREDAKTØR Sarah Sæthelm
FEATUREREDAKTØR Lillem Vamheim	REDAKTØR Harald Stanghelle
UTVIKLINGSREDAKTØR Enik Hammermark Winnes	

| PERSONVERN-POLICY OG COOKIES |